

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2091

Vragen van het lid **Van der Lee** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Financiën over *het bericht «Beroepsorganisatie NBA staakt jacht op frauderende accountants»* (ingezonden 11 april 2025).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 1 mei 2025).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het feit dat de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) haar pogingen staakt om ernstige gevallen van examenfraude onder accountants via het tuchtrecht aan te pakken, vanwege een gebrek aan medewerking van grote accountantskantoren?¹

Antwoord 1

Ja, ik heb kennis genomen van dit bericht.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het tuchtrecht in dit soort gevallen een essentieel instrument is om de integriteit en het vertrouwen in de accountancysector te waarborgen?

Antwoord 2

Het wettelijk tuchtrecht is een belangrijk instrument om vermeend gebrek aan integriteit bij accountants te kunnen laten sanctioneren. Niet-integer handelende accountants die zich niet hoeven te verantwoorden voor de tuchtrechter doen af aan het vertrouwen in de accountancysector.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de situatie waarin de beroepsorganisatie onvoldoende mogelijkheden heeft om tuchtrechtelijke maatregelen te nemen tegen frauderende accountants?

Antwoord 3

Het is onwenselijk als de beroepsorganisatie geen bevoegdheid heeft om de nodige inlichtingen in te winnen om te achterhalen of er accountants zijn jegens wie zij een klacht aanhangig wil maken bij de Accountantskamer. Dit

¹ FD.nl, 9 april 2025, fd.nl/financiele-markten/1551994/beroepsorganisatie-nba-staakt-jacht-op-frauderende-accountants

bemoeilijkt het dat de beroepsorganisatie haar wettelijke taak uitoefent om zorg te dragen voor de eer van de stand van de beroepsgroep. Zie voor mijn beeld van de situatie het antwoord op de volgende vraag.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het feit dat dit mede komt door de beperkte medewerking van de betrokken grote accountantskantoren?

Antwoord 4

Accountantsorganisaties zijn niet bereid noodzakelijke gegevens aan de NBA te verstrekken. Zij gaven aan dat zij door privacyregelgeving en arbeidsrechtelijke bepalingen worden belemmerd om namen door te geven aan de NBA van ernstige gevallen van examenfraude. Daarnaast hebben accountantsorganisaties aangegeven dat de NBA jegens hen geen grondslag heeft om een zogeheten incidentenonderzoek te beginnen.² Op basis van deze twee posities van accountantsorganisaties stel ik vast dat de beroepsorganisatie niet in staat is om de nodige inlichtingen in te winnen om te achterhalen of er accountants zijn jegens wie zij een klacht aanhangig wil maken bij de Accountantskamer.

Vraag 5

Heeft u zelf inzicht in hoeveel gevallen van examenfraude er zijn en hoeveel accountants er rondlopen met onrechtmatig verkregen titels?

Antwoord 5

Het meest concrete inzicht dat ik heb is gebaseerd op een openbare publicatie. Uit het rapport van 10 april 2024 van de Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) over KPMG Nederland maak ik op dat het daar om «honderden» gevallen van gepleegde ongeoorloofde deling van antwoorden gaat.³ Er zou sprake zijn van wijdverbreide examenfraude, aldus de PCAOB. Er is geen direct verband tussen het plegen van examenfraude en de rechtmatigheid van de titel van de accountant. Zelf vind ik het als systeemverantwoordelijke vooral belangrijk dat de beroepsorganisatie het door haar gewenste inzicht kan krijgen. Daartoe bereid ik momenteel een onderzoek voor van het stelsel van beroepsreglementering. Dit stelsel heeft als doel om de kwaliteit van een goede beroepsuitoefening te borgen, als voorwaarde voor kwalitatief goede accountantscontrole. In dat stelsel is de beroepsorganisatie een belangrijke schakel. Dit jaar zal ik laten onderzoeken of haar huidige taken, in relatie tot haar huidige bevoegdheden, nog steeds toereikend zijn om de kwaliteit van een goede beroepsuitoefening te borgen in het licht van het publiek belang van het werk van de accountant.

Vraag 6

Wat doet dit met de status en de betrouwbaarheid van het beroep van accountant in Nederland?

Antwoord 6

De examenfraude, in de vorm van het ongeoorloofd delen van antwoorden op examenvragen, toont een gebrek aan integriteit aan van de betreffende accountants. Dit ondermijnt het vertrouwen in accountants, waarvan ook de goedwillende meerderheid van de accountants die deze fraude niet heeft gepleegd helaas last ondervindt.

Vraag 7

Welke stappen onderneemt u om grote accountantskantoren tot de orde te roepen?

² «Publieke verantwoording afhandeling dossier Examenfraude NBA», 9 april 2025 op <https://www.nba.nl/nieuws/2025/april/nba-publiceert-dossier-over-examenfraude>.

³ nr. 18, Order Instituting Disciplinary Proceedings, Making Findings, and Imposing Sanctions in the matter of KPMG Accountants N.V., PCAOB.

Antwoord 7

Ik zie het gebrek aan mogelijkheden voor de NBA om tuchtrechtelijke opvolging te geven aan de geconstateerde examenfraude als een signaal van een mogelijk gebrek in het stelsel van beroepsreglementering. Op dit moment bereid ik een onderzoek voor naar het stelsel van beroepsreglementering. Dit stelsel heeft als doel om de kwaliteit van een goede beroepsuitoefening te bevorderen, als voorwaarde voor kwalitatief goede accountantscontrole. In dat stelsel is de beroepsorganisatie een belangrijke schakel. Dit jaar zal ik daarom laten onderzoeken of NBA's huidige taken, in relatie tot haar huidige bevoegdheden, nog steeds toereikend zijn om de kwaliteit van een goede beroepsuitoefening te borgen. Mocht een aanpassing van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de beroepsorganisatie nodig blijken omdat zij onvoldoende middelen heeft om op te kunnen treden tegen accountants, dan zal ik maatregelen nemen.

Vraag 8

Welke verantwoordelijkheid is daarbij weggelegd voor de AFM en de NBA?

Antwoord 8

De AFM heeft – net als de PCAOB die in dit geval sancties heeft opgelegd – de taak het wettelijk toezicht uit te oefenen op de naleving van de regels door accountantsorganisaties in het kader van de wettelijke controle, waaronder de eisen inzake beheerste en integere bedrijfsvoering. Deze moeten leiden tot processen en maatregelen binnen accountantsorganisaties die niet-integer gedrag voorkomen. De AFM heeft eind 2022 bij alle zes accountantsorganisaties die organisaties van openbaar belang mogen controleren aangedrongen op diepgaande onderzoeken. Daarnaast heeft de AFM in een brief van 2 december 2024 aan reguliere vergunninghouders de verwachting uitgesproken dat zij signalen van examenfraude onderzoeken, en maatregelen nemen ter voorkoming van oorzaken van examenfraude. Het betreft hier echter door individuele accountants gepleegde examenfraude. De NBA is de wettelijke beroepsorganisatie van accountants en heeft de taak om toe te zien op de eer van de stand en de kwaliteit te bevorderen van de beroepsuitoefening.

Vraag 9

Hoe wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen de collectieve verantwoordelijkheid van een accountantskantoor ten opzichte van de individuele verantwoordelijkheid van een accountant om niet mee te gaan in dergelijke, mogelijk door het kantoor gedoogde, fraude?

Antwoord 9

Een accountantsorganisatie, dat wil zeggen degenen die (mede)verantwoordelijk zijn voor het dagelijks beleid (het bestuur) en de interne toezichthouders, heeft de verantwoordelijkheid om integer gedrag te organiseren en te bevorderen. In opzet, bestaan en werking moeten alle interne processen en maatregelen ervoor zorgen dat accountants zich integer gedragen. De individuele accountant heeft de verantwoordelijkheid om zich te allen tijde te gedragen naar de letter en de geest van de Verordening Gedrag- en Beroepsregels Accountants (VGBA) van de NBA, zoals de accountant heeft bevestigd in de beroepseed. In deze verordening staan de fundamentele beginselen en gedragsregels waaraan accountants zich dienen te houden.

Vraag 10

Acht u het wenselijk dat er een lacune bestaat in de huidige wetgeving waardoor de NBA en/of de AFM niet in staat zijn om voldoende effectief op te treden tegen dergelijke misstanden binnen de accountancysector?

Antwoord 10

Ik vind het onwenselijk als een beroepsorganisatie, die tot taak heeft de naleving van de VGBA te bevorderen, niet (voldoende) is toegerust om op te treden tegen die *accountants*, die zich niet hebben gedragen zoals de VGBA voorschrijft. Dit toont des te meer het belang aan om dit jaar te onderzoeken hoe de verantwoordelijkheden en taken doeltreffend kunnen worden belegd en met passende bevoegdheden. Tegelijkertijd is er wel opgetreden tegen de betrokken *accountantsorganisaties*; de PCAOB heeft boetes uitgedeeld en de AFM houdt intensief toezicht.

Vraag 11

Bent u voornemens om in het lopende wetgevingstraject Accountancy maatregelen te treffen die de NBA meer bevoegdheden geeft om tuchtrechtelijke stappen te ondernemen in gevallen van examenfraude? Zo ja, hoe zien deze maatregelen eruit, zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Het lopende wetgevingstraject Wijzigingswet accountancysector heeft tot doel om de kwaliteit te verhogen van de wettelijke controle. Dat wetgevingstraject ziet daartoe op accountantsorganisaties. Dit doel is een ander doel dan dat van de beroepsorganisatie, die de taak heeft zorg te dragen voor goede beroepsuitoefening door accountants. Of de beroepsorganisatie daartoe passende taken en bevoegdheden heeft vergt onderzoek. Dit onderzoek laat ik dit jaar uitvoeren. Mocht een aanpassing van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de beroepsorganisatie nodig blijken omdat zij onvoldoende middelen heeft om op te kunnen treden tegen accountants, dan zal ik maatregelen nemen.

Vraag 12

Bent u bereid om te inventariseren welke wetwijzigingen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de NBA en/of AFM over voldoende middelen en bevoegdheden beschikken om effectief op te treden tegen fraude en andere ernstige misstanden binnen de accountancysector?

Antwoord 12

Ik begin met het onderzoek naar de mate waarin het stelsel van beroepsreglementering zijn doel treft van een kwalitatief goede beroepsuitoefening. Indien het blijkt dat het stelsel van beroepsreglementering niet of in onvoldoende mate bijdraagt aan een kwalitatief goede beroepsuitoefening zal ik verdere maatregelen nemen.

Vraag 13

Wanneer kunt u de resultaten van deze inventarisatie met de Kamer delen?

Antwoord 13

Ik zal met uw Kamer de resultaten delen van het onderzoek van de doeltreffendheid van het stelsel van beroepsreglementering. Ik zal uw Kamer dit jaar informeren over de voortgang van dit onderzoek.